

Qorti tal-Maġistrati (Malta)

RIK NRU 96/2019: WARREN TABONE VALLETTA (KI. 309883M) V. C.FINO & SONS LTD (C2468)

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

9 ta' Ottubru 2023

IL-QORTI,

wara li rat ir-rikors ta' Warren Tabone Valletta ("ir-rikorrent") ipprezentat fit-23 ta' Mejju 2019¹ li permezz tiegħu talab lil C. Fino & Sons Ltd ("l-intimata" jew "il-kumpanija intimata") tgħid 'l għaliex m'għandiex tigi kkundannata minn din il-Qorti:

Tirrifondih lura s-somma ta' hdax il-elf, seba' mija u hamsa u disghin ewro u tnejn u sebghin centezmu (Eur 11,795.72) liema soma tikkonsisti fi tmien t'elef u hamsa u disghin ewro u tnejn u sebghin centezmu (Eur 8,095.72) rapprezentanti l-valur tal-keċina mixtrija minnu minghandek fl-10 ta' Novembru 2017 mhallsa lilek, u fi tliet elef u seba' mitt ewro (Eur 3,700) rapprezentanti l-valur tal-wicc tal-istess keċina u dan stante li l-istess keċina, minkejja li inghatajt kull opportunita` sabiex tirrimedja għan-nuqqasijiet riskontrati fiha, baqghet mhux tal-kwalita` pattwita u b'diversi difetti.

Bl-ispejjez, inkluz dawk ta' l-ittra ufficjali bin-numru 4551/2018 u bl-imghax legali kontra s-socjea' konvenuta li rapprezentanti tagħha huma minn issa ingunti insubizzjoni.

wara li rat ir-risposta tal-intimata pprezentata fl-20 ta' Novembru 2019² li permezz tagħha rrispondiet kif ġej:

1. Illi in linea preliminarj u mingħajr preġudizzju għall-ecezzjonijiet sussegwenti r-rikorrent għandu qabel xejn ifisser aħjar l-azzjoni intentata minnu u l-artikoli tal-liġi in sostenn tal-istess talbiet tiegħu u dana sabiex l-esponenti intimata tkun tista' tagħti l-eċċezzjonijiet opportuni. Illi l-kumpanija intimata tiriserva li tippreżenta eċċezzjonijiet ulterjuri hekk kif l-attur jiddikjara liema azzjoni huwa qiegħed jipproponi bir-rikors promotur tiegħu;

¹ Fol. 1

² Fol. 10-11

2. Illi in linea preliminari ukoll u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjoni preċedenti dawk sussegwenti t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż u dana peress illi t-talbiet attriċi huma insostenibbli u kif ukoll mingħajr ebda bażi fil-fatt jew fil-liġi.
3. Illi f'kaz illi r-rimedju huwa dak dettat mill-Artikoli 1390 ta' Kapitolu 16, bażat fuq in-nuqqas tal-kwalità mwieġha, din ma tistax tregġi u dan, fost raġunijiet oħra, peress illi r-rikorrent, fil-mument tal-konsenja ta' l-oġġett mibjugħ, seta' jagħżel jew li jirrifjuta l-haġa u jitlob ukoll id-danni jew li jirċievi l-haġa bi prezz anqas, haġa li ma saritx, tant illi l-kċina in kwistjoni, sentejn wara li giet installata, għadha fil-pussess tiegħu.
4. Illi sussidjarjament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-allegati difetti imsemmija fir-rikors promotur ma humiex essenzjali jew sostanzjali u f'kaz li jiġu pruvati, jistgħu faċilment jiġu rimedjati, u l-istess rikorrent ma għandux dritt jitlob la r-rifużjoni tal-prezz u lanqas danni anċillari li allegatament sofra, iżda, jekk xejn, li dawk id-difetti jiġu riparati.

Salv għal eċċezzjonijiet ulterjuri.

wara li semgħet ix-xhieda u qrat it-traskrizzjonijiet tat-testimonjanza tagħhom,

wara li rat id-dokumenti kollha li ġew esebiti fil-kors tal-kawża,

wara li rat in-noti ta' sottomissjonijiet finali magħmula għan-nom

- tar-rikorrent, mill-Avukat Dr. Franco Galea³,
- tal-intimata, mill-Avukati Dr. John L. Gauci u Dr. Ruth Ellul⁴,

qed tagħti din is-

Sentenza

Provi

1. Fl-24 ta' Mejju 2017 ir-rikorrent xtara kċina tad-ditta *Veneta Cucine* mingħand l-intimata versu l-prezz ta' € 8,095.72. Fost affarijiet oħra din kellha tkun skond id-disinn maqbul bejn il-partijiet⁵ b'*finish* magħruf bħala *Noce Canaletto* u *Beige Ecrú Gloss Lacquer*, flimkien mal-installazzjoni tagħha iżda eskluż il-wiċċ tal-bank tal-kċina u l-*appliances*. Inizjalment il-ftehim kien illi l-konsenja u t-twaħħil tagħha jsir fil-gimġha li kellha tibda fl-4 ta' Settembru 2017. Wara diversi talbiet mir-rikorrent sabiex din id-data titmexxa 'l quddiem, finalment fit-13 ta' Novembru 2017 il-kċina giet konsenjata ġewwa l-*garage* tar-rikorrent u imbagħad twaħħlet mill-ħaddiema tal-intimata fid-29 ta' Novembru 2017. Il-ħlas tal-prezz ġie saldat fit-13 ta' Novembru 2017. Inoltre fis-26 ta' Lulju 2017 ir-rikorrent xtara, mingħand terzi⁶, il-

³ Fol 135-142

⁴ Fol 144-155

⁵ Fol 74

⁶ Fol 72

wiċċ tal-bank tal-kċina liema wiċċ kien tali li jingħaqad b'mod pulit (jew aħjar "seamless") mad-dahar tal-kċina (jew aħjar "splashback"). Dan gie kkonsenjat lir-rikorrent u installat b'mod regolari.

L-ewwel problemi: dakinhar tal-installazzjoni tal-kċina (29/11/2017) – grif u kolla fuq il-panels tal-bibien – Fino tiddeċiedi li tbiddel il-faċċati kollha tal-bibien – dawn jitwaħħlu fi Frar 2018

2. Skond ir-rikorrent **Warren Tabone Valletta**, gara illi dakinhar tad-29 ta' Novembru 2017 (i.e. meta twaħħlet il-kċina) u partikularment l-għada huwa nnota li numru ta' *panels* tal-bibien kienu migrufa u kien hemm minnhom ukoll illi kellhom bħal kolla mwaħħla fuqhom.⁷ Kien għalhekk illi nfurma lill-intimata li min-naħa tagħha baġtet lil ċertu Charles Gouder, *Operations and Technical Supervisor* tagħha, sabiex jara l-affarijiet b'għajnejh. Dan stqarr mar-rikorrent illi l-grif kienu normali u setgħu jitrangaw. Ir-rikorrent informa lid-*designer* tiegħu Andrew Azzopardi u eventwalment gie mibgħut ukoll mill-kumpanija intimata ċertu Alan Calleja, *sales manager* tagħha. Calleja flimkien ma' Gouder pruvaw ineħħu l-kolla b'kimika speċjali per din ma setgħetx titlaq u *di piu* dawn bdew jibzġu li ser jagħmlu ħsara lill-injam. Għalhekk infurmaw lir-rikorrent illi kienu ser ikellmu lis-*supplier* u kienu ser jinfurmawh bir-risposta. Wara ftit jiem ir-rikorrent gie infurmat illi l-*panels* kienu ser jinbidlu kollha peress illi ma kienx jagħmel sens li tinbidel waħda biss.
3. F'dan ir-rigward **Alan Calleja** xehed illi meta mar *on site* huwa ra li ċertu *panels* setgħu jiġu rrtukjati skond is-sengħa iżda peress li l-klijent kien esiġenti l-kumpanija intimata kienet iddeċidiet li tbiddel il-faċċata kollha tan-*Noce Canaletto* anke għaliex altrimenti il-*finishes* tal-pannelli mibdula ma kienux ser jiġu jaqblu mal-oħrajn li ma jkunux ġew mibdula. Hawnhekk Calleja rrimarka li l-kċina li kienet ilha fl-istores tal-intimata minn Awwissu 2017 u oriġinalment kellha tiġi installata f'Settembru 2017 pero' minħabba li r-rikorrent ippospona l-konsenja diversi drabi din ma gietx installata qabel l-aħħar ta' Novembru 2017. F'dan is-sens allura Calleja implika b'mod ċar illi l-pannelli ma kienx ikollhom għalfejn jinbidlu kollha li kieku l-installazzjoni tal-kċina saret mill-ewwel, meta previst.⁸ Mit-*timeframe* esebita mill-istess xhud⁹ jirriżulta illi l-intimata ma kienetx qed teskludi li l-grif kien gie ikkaġunat mir-rikorrent stess illi kien mexxa l-*parts* tal-kċina mill-*garage* tiegħu (fejn kienet giet ikkonsenjata mill-intimata) għall-post tiegħu li kien fit-tielet sular. Inoltre il-kolla (*glue residue*) setgħet iffurmat minħabba d-dewmien żejjed li għamlu l-biċċiet tal-kċina fil-maħżen qabel ma finalment ġew ikkonsenjati lir-rikorrent.

⁷ Fol 13B

⁸ Fol 78-79

⁹ Fol 123-125

Twaħħil tal-bibien fi Frar 2018 – r-rikorrent jiskopri grif u kolla fuq il-bibien flimkien ma hinge covers u viti maqluġhin – Fino terġa taqbel illi tbiddel il-faċċata tal-bibien

4. Skond ir-rikorrent **Warren Tabone Valletta**, il-bibien ġew ikkonsenjati u twaħħlu fi Frar 2018. Madanakollu r-rikorrent sab illi l-kċina kienet kważi kollha bil-kolla fuqha, kellha ukoll diversi grif u daqqiet apparti li kellha ħafna *hinge covers* u viti maqluġhin. Ir-rikorrent ħa numru ta' ritratti¹⁰ u bdiet sensiela ta' korrisondenza bl-*email* bejnu, d-*designer* Andrew Azzopardi u r-rappreżentanti tal-intimata.¹¹ Alan Calleja reġa mar fil-post tar-rikorrent sabiex jagħmel spezzjoni f'Marzu 2018 u ġie sugġerit lir-rikorrent illi tingala *panel* waħda, tittiehed għand l-intimata sabiex jippruvaw inehħulha l-kolla fil-presenza tas-*supplier*.
5. **Charles Gouder** xehed illi meta mar fuq is-sit induna illi ma kien hemm xejn gravi u ċioe illi 95% tal-affarijiet setgħu jitrangaw faċilment b'*touch up kits* speċjali li jibgħatilhom is-*supplier*. Madwar 5% però kienu grif kontra l-vina u mill-esperjenza tiegħu dawn ma jkunux jistgħu jiġu rtukkjati. Fi kwalunkwe każ ir-rikorrent assolutament ma riedx illi jsir l-irtukkjar anke fejn dan seta' jsir.¹²
6. Skond **Alan Calleja**, il-ħsara kienet *slight* u kienet fuq *panel* waħda biss¹³ mentri r-rikorrent beda jallega li kien hemm ħsarat fil-faċċata kollha ossia fi tlett bibien, kexxun u *corner filler*. Kien hemm qbil illi tingabar il-*panel* (i.e. bieb wiehed) fuq imsemmija u din ingabret fis-7 ta' Marzu 2018. Dan il-bieb ġie rritornat jumejn wara iżda peress illi r-rikorrent baqa' jinsisti li l-ħsara ma kienetx biss f'dak il-bieb, saret laqgħa *on-site* mal-klijent u ġie deċiż illi avolja l-ħsarat kienu minimi, l-kumpanija kienet ser tbiddel il-faċċata mill-ġdid, ossia l-*panels* tal-bibien, kexxun u *corner filler*.

Twaħħil tal-bibien f' April 2018 – r-rikorrent jiskopri ħsarat oħra – F'Lulju 2018 l-intimata tinforma lir-rikorrent li lesta tbiddel il-faċċata mill-ġdid – Ir-rikorrent jirrifjuta – Proposti u kontro-proposti sakemm tinfetaħ il-kawża

7. Skond **Alan Calleja** fil-21 ta' April 2018 il-ħaddiema tal-intimata marru biex iwahħlu l-bibien u kif kienu hemm biddlu ukoll il-*plinth* tal-kċina li kienet sofriet xi ħsarat fil-frattemp sakemm kienet għand ir-rikorrent.
8. Ir-rikorrent **Warren Tabone Valletta** spjega illi għal darba oħra sab numru ta' difetti fosthom illi meta twaħħal xi pum kienet intużat saħħa iktar milli suppost

¹⁰ Fol 14-16

¹¹ *inter alia* fol 14-66

¹² Fol 105-107

¹³ Fol 124 isfel

b'mod li kien faqqa l-finish tal-*lacquer* u li kien hemm diversi *hinge covers* nieqsa. Sab ukoll illi kien hemm il-*panel* ta' taħt il-*fridge* imkissra u illi kien hemm diversi toqob fejn jidhlu l-viti tal-*hinges* fl-injam ta' wara tal-*cupboards* peress illi kienu nqalgħu u twaħhlu diversi drabi. Bdiet taqa' ukoll il-parti ta' wara tal-*pantry*.

9. Fit-*timeframe* esebita minn **Alan Calleja** jirriżulta illi l-ħsara fil-baži tal-kolonna tal-*fridge (base of fridge column unit)*, dejjem skond Calleja, kienet kkawżata mir-rikorrenst stess.¹⁴ Jirriżulta ukoll mill-istess *timeframe* illi l-intimata biddlet il-kolonna tal-*fridge* sħiħa (bi spiża ferm ikbar għaliya milli kieku biddlu biss il-baži tagħha). Fil-21 ta' Mejju 2018 il-ħaddiema tal-intimata marru għand ir-rikorrenst bil-kolonna tal-*fridge* u waqt li kienu qed isiru xi xogħolijiet fuq bieba konsistenti fit-twaħhli ta' xi pumijiet, l-*installer* għafas iżżejjed b'dan li nqasam il-*lacquer*. Kien hemm ukoll id-dahar tal-*pantry* li waqa' xi ftit però din kienet kwistjoni ta' *setting* li setgħet titranġa faċilment sabiex b'hekk il-*panel* tigi mgħollija għal kif kienet. Kien f'dan is-sens illi fl-*email* tal-20 ta' Settembru 2018 li Calleja baġhat lir-rikorrenst kien qallu illi "We agree that the current status of the kitchen is not up to our standard".¹⁵
10. F'dan l-istadju skond ir-rikorrenst ha parir minghand "*tal-konsumatur*" illi setgħu jitlob l-flus lura lill-intimata.
11. Il-korrespondenza esebita mir-rikorrenst (fol 14-66) tixxhet iżjed dawl fuq dak li seħħ minn dakinhar 'l quddiem. Fl-*email* tar-rikorrenst tal-10 ta' Lulju 2018¹⁶ jirriżulta illi d-difetti riskontrati kienu s-segwent:

- Fridge and freezer doors not matching with the rest of the kitchen
- Freezer door installed incorrectly resulting in damages in the freezer causing 'black dust' to appear in the rubber seals.
- Peeling of facade near the freezer door
- Clip covers not matching the rest of the clips
- Pantry back wall detaching

Minkejja li t-talba tiegħu f'dak l-istadju kienet illi jitlob il-prezz tal-kċina lura, jidher mill-korrispondenza li segwiet illi kien hemm qbil bejn il-partijiet li jiltaqgħu sabiex jippruvaw isibu soluzzjoni. Din il-laqqha seħħet u sussegwentement fit-28 ta' Awwissu 2018 ir-rikorrenst baġhat *email* oħra lill-intimata fejn talabha li tagħtih lura proposta bil-miktub. F'dak l-istadju r-rikorrenst issa beda jitlob hekk¹⁷:

¹⁴ Fol 123-125

¹⁵ Fol 59

¹⁶ Fol 46

¹⁷ Fol 48

- Changing of the whole facade of the fridge/freezer side
- Fixing of the pantry back wall
- Fixing and setting of the freezer unit as it is causing damages by the hinges
- Changing hinge clips which are not matching the others
- Monetary compensation for damaged appliances and all the inconvenience this situation caused
- What will be the way forward if the changed cabinets do not match the rest of the kitchen?

Alan Calleja, għall-intimata, wiegħbu u ppropona li jmorru għand ir-rikorrent bil-panels tal-*fridge, freezer* u l-forn kif suppliti lill-intimata mill-ġdid, sabiex ir-rikorrent jara jekk dawn humiex għas-sodisfazzjon tiegħu. Calleja ma kkommetiex ruħu fuq il-bqija tat-talbiet tar-rikorrent u minflok talab li ssir il-laqgħa nhar il-Ġimgħa 7 ta' Settembru 2018 fit-8.30am. Eventwalment ftehmli li jiltaqgħu l-Hamis 6 ta' Settembru fis-2.30pm. Il-laqgħa saret u fl-10 ta' Settembru Calleja bagħat *email* lir-rikorrent¹⁸ fejn spjegalu illi kien jaf illi l-*finishes* tal-panels l-ġodda ma kienux jaqblu mal-bqija tal-bibien minħabba t-trapass taż-żmien u għalhekk kien sejjer jgħaddilu proposta dwar dan flimkien mat-twegibiet tiegħu għat-talbiet l-oħra tar-rikorrent wara li d-direttur Carlo Fino jiltaqa' mal-*management* ta' Veneta Cucine.

Fl-20 ta' Settembru 2018 Calleja bagħat *email* lir-rikorrent biex jinfurmah bil-progress li kien hemm wara l-laqgħa li l-intimata kellha mad-dirigenti ta' Veneta Cucine. Calleja infurma lir-rikorrent illi:

"We agree that the current status of the kitchen is not up to our standard. We also discussed the difference in finish of the newly acquired facade and how it contrasts with the rest of the finish. This is a natural process, but of course a permanent solution is needed. Taking into consideration your x6 points below we propose to handle the situation as follows:

FINO will source to re-install the following items, to ensure the same finish throughout.

- (1) All panels, sides, fillers and fronts of cupboards and drawers wherever there is the 'Noce Canaletto finish'
- (2) x 1 high unit (facing the fridge/freezer facade, the one on the left)
- (3) x 1 high corner unit
- (4) x 1 unit (far right unit on the sink side)

Once we receive these items (approximately 7 weeks from confirmation) we will open each in our warehouse to check that there are no damages. We will then come on site (on the agreed date with you). We would need one entire day to handle all works.

¹⁸ Fol 57

On the day we will provide personnel to empty the cupboards and shift them before our installers handle the work.

We will handle all door settings and hinge covers.

Towards the end of installation FINO management, including Carlo will come on site to go through the final results...”

Inoltre fl-istess *email* Calleja informa lir-rikorrent illi d-dirigenti ta' Veneta Cucine kienu esprimew ix-xewqa li jiltaqgħu mal-klijent u għalhekk pproponielu illi dawn jiltaqgħu miegħu fil-11 ta' Ottubru 2018. Informah ukoll illi l-intimata kienet kommessa li tindirizza l-*“quality issues”* li kien hemm u inoltre kienet qed toffri ukoll skont ta' 5% bħala kumpens għan-numru ta' drabi li gabet il-ħaddiema tagħha fil-post tar-rikorrent u għall-ispejjeż ta' tindif u inkonvenjenza li setgħu ħolqu.

Fis-26 ta' Settembru 2018 ir-rikorrent wiegħeb li ma xtaqx li jerga jgħaddi mill-proċess li jinbidlu l-faċċati kollha u għalhekk talab is-segwenti¹⁹:

Option A) Full Reimbursement of the kitchen, we will co-ordinate the removal of the kitchen once the new kitchen arrives. Payment for damages done to the appliances and any damages the seamless surface will encounter during the dismantling and/or new installation.

Option B) Leave the facades as they are, fix the pantry back wall, Pantry soft closing, hinge covers, and the freezer door which is causing the damages and a 50% reimbursement.

Kien hemm skambju ulterjuri ta' korrespondenza sakemm fis-16 ta' Ottubru 2018 Calleja bagħat jinfurma lir-rikorrent permezz ta' *email* illi l-proposti tar-rikorrenti ma kienux vijabbli u li għalhekk l-intimata kienet lesta biss timxi skond kif suggerit fl-*email* tal-20 ta' Settembru 2018.

12. Ir-rikorrent ikkonferma ukoll illi sal-ġurnata tal-lum il-kċina għadha fl-istat li kienet.²⁰ Skond it-*timeframe* ta' **Alan Calleja**, l-*istatus quo* tal-kċina huwa kif ġej:

- One door with slight dent near handle, caused by Fino installer.
- Plastic base of fridge/freezer unit which was damaged by client.
- Back panelling of corner unit, which defect was caused due to several cut-outs which had to be done in unit ; not as was designed and planned .
- Plinth which requires settings, as every time client removes this, he might not know how to set it well.²¹

13. Fix-xhieda tiegħu **Alan Calleja** wiegħeb kif ġej għad-domanda tal-Qorti:

¹⁹ Fol 60

²⁰ Fol 73G

²¹ Fol 125

“Qorti: Jigifieri sur Calleja, kull xogholijiet illi saru minn naha taghkom biex nghid hekk li huma ta` tiswija, ta` bidla, ta` riparazzjoni. Bicca kbira minnhom jekk mhux kollha saru mhux ghax hassejtu li intom obligati li taghmluhom, imma ghaliex qed tghid illi dan il-klijent kien diffiċli, intom xtaqtu taghqu. Qed tifhem sew il-Qorti, li dik kienet il-pozizzjoni tal-kumpanija?”

Xhud: Iva hekk hu. Jigifieri mill-ewwel gurnata hemm, mill-ewwel fhimna hekk u forsi, with hight sight wiehed jista` jghid li zbaljana li morma oltre. Pero`, fl-ahhar mill-ahhar il-kumpanija qeda hemm hekk biex anke isimna normalment nzommuh f` livell talli hu. Hemm hamsa u tmenin sena esperjenza u ridna nmorru oltre ... kemm jista` jkun. Jigifieri klijent diffiċli jigi handled mill-ewwel b` mod hemm, u minflok nghatu bicca nghatu hafna iktar.”

Kunsiderazzjonijiet legali

14. It-talbiet tar-rikorrent huma:

- ir-rifużjoni tal-prezz totali tal-kċina mħallas lill-intimata u,
- ir-“rifużjoni” tal-prezz ta’ wiċċ il-kċina, mixtri minghand terzi

minħabba li l-kċina baqgħet mhux tal-kwalita’ pattwita u b’diversi difetti.

15. Fil-materja ta’ kompravendita’ ix-xerrej li jhossu aggravat bl-inadempjenza tal-venditur għandu diversi rimedji fosthom, fil-każ tas-sejbien ta’ difetti moħbija: l-azzjoni **redibitoria** (ir-ritorn lura tal-oġġett mibjugħ u t-talba għar-rifużjoni tal-prezz) jew **stimatoria** (iż-żamma tal-oġġett mibjugħ u t-talba għar-rifużjoni ta’ parti mill-prezz skond kif stabbilit mill-Qorti) taħt l-Art. 1424, 1426 u 1427 tal-Kodiċi Ċivili, u fil-każ tan-nuqqas ta’ konsenja tal-oġġett skond il-kwalita’ pattwita l-azzjoni taħt l-Art. 1390 fejn ix-xerrej jista’ jagħzel jew li jirrifjuta l-ħaġa u jitlob id-danni jew li jircievi l-ħaġa bi prezz anqas fuq stima ta’ periti.

16. Kif ġie ritenut fil-ġurisprudenza:

“Illi huwa stabilit sewwa li meta l-ħaġa mibjugħa ma tkunx dik tal-kwalita’ miftehna, wiehed ma jistax jikkellem dwar vizzju redibitorju, imma ta’ każ ta’ nuqqas ta’ twettiq tal-kuntratt li m’għandha x’taqsam xejn mal-garanzija tal-vizzji redibitorji.²² Iż-żewġ azzjonijiet ma joqogħdux flimkien, u dan sewwasew minħabba l-kawżali inerenti għal kull waħda minnhom, u kif ukoll għar-rimedji partikolari mogħtija lix-xerrej taħt kull waħda²³. Kemm hu hekk, huwa miżmum b’taġħlim dottrinali li “l’azione della risoluzione della compravendita per difetto della qualita` della cosa venduta si inquadra nella disciplina generale dell’azione di risoluzione per inadempimento. Pertanto non ogni difetto di qualita` della cosa venduta giustifica la

²² App. Ċiv. 16.2.1945 fil-kawża fl-ismijiet Buttigieg vs Hirst noe (Kollez. Vol: XXXII.i.163) u App. Ċiv. 27.5.1957 fil-kawża fl-ismijiet Portelli vs Grima (Kollez. Vol: XLI.i.341), kif kwotati fis-sentenza **Morina Aquasport Limited v. Eastern Star Limited** (PA, Cit Numru. 1355/2000/1 JRM, 31/05/2012)

²³ **Apex Interiors Ltd v. Martin Camilleri** (App. Inf., 20/10/2004 PS)

*risoluzione del contratto, la quale dev'essere, invece, esclusa nei casi di inadempienza di scarsa importanza di difetto di qualita` tollerabile*²⁴

17. Issa kif inhuwa magħruf, il-parti rikorrenti f'kawża ma jindaħlilha ħadd fl-għażla tagħha ta' liema azzjoni trid tmexxi 'l quddiem. Dan premess, hemm għażliet li ma jhallux lil dik il-parti titfa' kollox f'qoffa waħda bit-tama li xi haġa tajba toħroġ minnha. Hekk pereżempju fil-qasam tal-liġi tal-kuntratti ta' bejgħ, huwa miżmum li l-kumpratur ma jistax imexxi 'l quddiem l-azzjoni redibitorja u stimatorja fl-istess nifs.²⁵ Daqstant ieħor il-qrati għarfu l-effetti u d-differenzi bejn azzjoni mibdija taħt l-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili u oħra mibdija taħt l-artikolu 1427 tal-istess Kodiċi²⁶.
18. L-ewwel eċċezzjoni tal-intimata hija fis-sens illi m'huwiex daqstant ċar liema azzjoni qiegħed jeżerċita r-rikorrent. Bir-raġun, il-kliem użat mir-rikorrent fl-avviż tat-talba m'huwiex daqstant felici in kwantu qed jitlob ir-“rifużjoni” tal-prezz tal-oġġett mibjugħ mingħand il-venditur kif ukoll ir-“rifużjoni” tal-prezz ta' oġġett ieħor, mhux mibjugħ mill-venditur imma minn terzi, ossia' l-prezz tal-wiċċ tal-bank tal-kċina. *Di piu'* ir-rikorrent mhuwiex qed jitlob espressament ix-xoljiment tal-kuntratt u lanqas m'huwa qiegħed jirrifjuta l-oġġett mibjugħ lilu.
19. In effetti kif impostata l-azzjoni, in kwantu għall-premessa tar-rikorrent illi l-kċina ma kienx tal-kwalita` pattwita u t-talba għar-rifużjoni tal-prezz sħiħ, indiskutibilment dan jagħmel l-azzjoni tiegħu inerenti għall-azzjoni ta' xoljiment taħt l-Art. 1390 tal-Kodiċi Ċivili. Dan huwa filfatt ammess minnu fin-nota ta' sottomissjonijiet finali tiegħu fejn stqarr *inter alia* illi: “***ir-reqwiziti tal-artikolu 1390 tal-Kap. 16*** (emfasi u sottolinear tal-Qorti) *gew sodisfatti pjenament mill-esponenti hekk kif minkejja li l-esponenti ta' bosta opportunitajiet lis-socjeta' intimata biex tirrimedja għad-difetti fil-kċina provduta minnha b'mod sodisfacenti, hija naqset li tagħmel dan wara erba' tentattivi u kien għalhekk li talab refużjoni tal-flus imhallas minnu*”. Hekk ukoll fis-seduta tad-9 ta' Marzu 2020, r-rikorrent tramite l-avukat tiegħu ddikjara illi: “*l-azzjoni miftuha minnu hija għal rifużjoni tal-prezz imhallas għall-oġġett mixtri mir-rikorrent li sal-lum għadu mhux konsenjat kif ukoll risarciment ta' spejjez u danni inkorsi*”²⁷

²⁴ G Pescatore & C Ruperto *Codice Civile Annotato* (7a Ediz) pag. 1553

²⁵ **Burmarrad Commercials Limited v. Michael Bugeja et** (PA, 31/05/2012, Rik Numru 813/08 JRM)

²⁶ **Rizzo noe v. Zammit** (App. Ċiv. 15/12/1997, Kollez. Vol: LXXXI.ii.944)

²⁷ Fol 13

20. Fl-istess nota ta' sottomissjonijiet finali tiegħu r-rikorrent jinvoka ukoll, għall-ewwel darba fil-kawża, id-disposizzjonijiet tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur (Kap. 378 tal-Liġijiet ta' Malta) ossia' l-Art. 74 *et. seq.* li jittrattaw ir-rimedji disponibbli għal konsumatur f'każ li l-oġġett mixtri ma jkunx in konformita' mal-kuntratt tal-bejgħ, f'liema każ il-konsumatur jista' jew jeżercita d-dritt li jesigi li l-oġġett jiġi miġjub konformi, jew li jirċievi tnaqqis proporzjonat fil-prezz (skond l-Art. 74 u 76(1)) jew li jittermina l-kuntratt (skond l-Art. 74 u Art. 78A).
21. Sabiex jeżercita d-dritt li jittermina l-kuntratt taħt il-Kap. 378 tal-Liġijiet ta' Malta, l-Art. 74(3) jistipula illi:

'74(3) Il-konsumatur għandu jkollu d-dritt għal tnaqqis proporzjonat fil-prezz f'konformità mal-artikolu 76(1) jew għat-terminazzjoni tal-kuntratt tal-bejgħ f'konformità mal-artikolu 78A fi kwalunkwe wiehed mill-każijiet li ġejjin:

- (a) il-bejjiegħ ma jkunx lesta t-tiswija jew is-sostituzzjoni jew, fejn applikabbli, ma jkunx lesta t-tiswija jew is-sostituzzjoni f'konformità mal-artikolu 75(3) u (4), jew il-bejjiegħ ikun irrifjuta li jġib l-oġġetti f'konformità skont is-subartikolu (4);
- (b) jirriżulta nuqqas ta' konformità minkejja li l-bejjiegħ ikun ipprova jġib l-oġġetti f'konformità;
- (c) in-nuqqas ta' konformità tant ikun ta' natura serja li jiġġustifika tnaqqis immedjat fil-prezz jew it-terminazzjoni tal-kuntratt tal-bejgħ; jew
- (d) il-bejjiegħ ikun iddikjara, jew ikun ċar miċ-ċirkustanzi, li l-bejjiegħ ma jkunx se jġib l-oġġetti f'konformità fi żmien raġonevoli, jew mingħajr inkonvenjent sinifikanti għall-konsumatur.

Ir-rikorrent fin-nota finali tiegħu jagħmel riferenza għal Art. 74(3)(a) u (b) bhala applikabbli għall-każ odjern billi fil-fehma tiegħu: *"minkejja li l-intimat inghata diverrsi opportunitajiet biex isewwi jew jissostitwixxi l-panels tal-esponenti, dan ix-xogħol qatt ma sar b'mod sodisfacenti minkejja li għaddew bosta xhur, u għaldaqstant l-esponenti m'għadux marbut li jaccetta aktar tiswijiet"*.

22. Fil-kawża fl-ismijiet **Charles Azzopardi et. v. J.C.R. Limited** (PA, Rik Nru 710/12 JPG, 11/04/2016) deciża fl-ewwel istanza, intqal hekk mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili f'kuntest simili:

"... minn qari tar-rikors ġuramentat il-Qorti tqis fondat l-argument tas-soċjeta ntimata illi l-azzjoni tar-rikorrenti ma hijjex u ma tistax tkun ibbażata fuq il-Kapitolu 375. Il-lingwaġġ użat

mir-rikorrenti fir-rikors promotur tagħhom juri biċ-ċar illi l-azzjoni tagħhom hija bbażata fuq il-Kodiċi Ċivili u mhux fuq l-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumaturi. Filwaqt illi l-Kodiċi Ċivili jittkellem rigward kwalita pattwita u difetti moħbija, il-Kapitolu 375 jittkellem dwar oġġetti li jkunu “...konformi mad-deskrizzjoni u l-ispeċifikazzjonijiet fil-kuntratt tal-bejgħ...”; “...adattati għall-iskop partikolari li għalih il-konsumatur ikun jeħtiegħom u li jkun għarraf bihom lill-kummerċjant meta kien qed jagħmel il-kuntratt”; “...adattati għall-iskop li għalih oġġetti tal-istess tip normalment jintużaw”; u “...juru l-kwalità u l-kapaċità li huma normali f’oġġetti tal-istess tip u li l-konsumatur jista’ raġonevolment jistenna.”

Fil-każ odjern, ir-rikorrenti ma intavolawx din l-azzjoni għaliex il-prodott mibjugħ lilhom mis-soċjeta ntimata ma kienx konformi mad-deskrizzjoni fil-kuntratt tal-bejgħ, jew għaliex ma kienx adattat għall-iskop partikolari jew li għalih normalment jintuża l-oġġett, jew li ma weriex il-kwalita u l-kapaċita li huma normali u li r-rikorrenti bħala konsumaturi setgħu raġonevolment jistennew. Minflok, kif jidher mid-diċitura tar-rikors tagħhom, l-atturi bbażaw din il-kawża fuq difett moħbi u/jew nuqqas ta' kwalita moħbija, kawżali estranei għal Kapitolu 375.

Għalkemm ir-rikorrenti kellhom kull dritt illi jintavolaw l-azzjoni tagħhom ai termini tal-Kapitolu 375, ma kellhomx dritt illi jibdlu għal kollox is-sura tal-azzjoni tagħhom fin-nota ta' sottomissjonijiet. Ma jkunx ġust fil-konfront tas-soċjeta ntimata jekk din il-Qorti tippermetti lir-rikorrenti jibdlu l-indoli tal-azzjoni proprju fl-aħħar minuta mingħajr l-ebda pre-avviż lis-soċjeta ntimata li għandha dritt fundamentali għall-equality of arms flitigazzjoni. Galadarba ir-rikorrenti għażlu li jstitwixxu l-azzjoni tagħhom fuq id-dettami tal-Kodiċi Ċivili, ma jstgħux issa jinvokaw korp ta' liġi ieħor; semmai messhom talbu permess lil Qorti sabiex jagħmlu korrezzjoni fl-att promotur biex b'hekk is-soċjeta ntimata kien ikollha ċ-ċans illi tirrispondi, u jekk jingħata permess għal korrezzjoni, illi tiddefendi ruħha kontra din il-pretensjoni tar-rikorrenti.

Għalhekk il-Qorti tqis illi is-sottomissjoni tar-rikorrenti illi l-azzjoni tagħhom hija bbażata fuq il-Kapitolu 375 u mhux fuq il-Kodiċi Ċivili huma insostenibbli.”

23. Fis-sentenza tagħha tat-28 ta' April 2021 fl-istess kawża l-Qorti tal-Appell pero' ma kienetx tal-istess fehma u filfatt esprimiet ruħa kif ġej fuq l-istess materja:

“... din il-Qorti tirrileva mill-ewwel li r-riferenza għall-Att Dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur jidher li saret “as an after thought”. Kif osservat l-ewwel Qorti, l-azzjoni attriċi hija bażata fuq kliem li joħroġ mill-provvedimenti tal-Kodiċi Ċivili, l-aktar dawk relatati mal-istitut ta' bejgħ, u kien matul il-kors tal-kawża li l-atturi dehrilhom li jkun aħjar li jibbażaw il-kawża tagħhom fuq l-imsemmi Kap. 378. Kemm hu hekk, fir-rikors promotur ma hemm ebda riferenza għall-Att issa invokat, u lanqas ma tintuża l-diċitura li tintuża fl-Att.

Madanakollu, huwa prinċipju tal-ordinament ġuridiku li dak li jista' jiġi salvat, jiġi salvat. Kawża m'għandhiex tintilef jew tintrema 'l barra minhabba nuqqas tal-avukat tal-parti, u jekk hu possibbli, il-kawża trid tiġi mismugħa u deciża fuq il-mertu tagħha. Meta jingħad li l-oġġett

mhux tal-kwalita` pattwita, dan ifisser, fi kliem l-imsemmija ligi tal-konsumatur, illi l-oġġett mibjugħ u/jew il-karatteristiċi jew kwalitajiet tiegħu ma jkunux jaqblu ma` dak illi kien miftiehem bejn il-partijiet. Infatti, l-Artikolu 73 tal-imsemmi Kap. 378, jagħti diversi eżempji ta` nuqqasijiet li, fi stil li kien miktub il-Kodiċi Ċivili, jistgħu kwazi kollha jitqiesu taħt il-kappa ta` nuqqas ta` kwalita` pattwita. L-Artikolu 73 (1) tal-att, fil-fatt ... effettivamente ... qiegħed jizgura li l-oġġett mibjugħ lill-konsumatur ikun oġġett tal-kwalita` pattwita.

Għalhekk, dak li għe spjegat fir-rikors promotur jista` jitqies bħala użu ta` kliem ġenerali li jkun u jfissru, fid-dettall, ħafna aktar affarjiet. Hu, għalhekk, li inkitbu trattati sħaħ fuq il-Kodiċi Ċivili, għax l-istil huwa ta` artikolu ġenerali, bil-ġuristi u l-qrati jimlew id-dettal. L-istil Inġliż u dak tal-Unjoni Ewropea, (li fuq id-Direttiva tagħha hija bażata din il-ligi) huwa tista` tgħid, magħżul minn ta` qablu għax il-ligi tidhol fid-dettal mill-ewwel. Dan ma jfissirx li waħda qed teskludi lill-oħra. F`dan il-każ, dak li għe premess fir-rikors promotur, huwa l-heading tal-eżempji li nsibu fil-ligi tal-konsumatur. Li l-oġġett irid ikun konformi mad-deskrizzjoni mogħtija, adattat għall-iskop tiegħu, u juri l-kwalita` u l-kapaċita` li huma normali f`oġġett tal-istess tip, jistgħu jinġabru f`zewġ kelmiet: li l-oġġett ikun ta` "kwalita` pattwita".

L-azzjoni attriċi, li f`dan in-negozju għandha l-vesti ta` konsumatur, tista`, għalhekk, timxi fuq il-binari tal-Att Dwar l-Affarjiet tal-Konsumatur, u jrid issa jiġi deċiż jekk id-difetti riskontrati humiex riżultat ta` nuqqasijiet fil-prodott, kif jallegaw l-atturi, jew ta` "bad workmanship", kif issostni s-soċjeta` konvenuta. Dan għad ma ġiex mistħarreġ mill-ewwel Qorti, u l-atti jridu jiġu rinvjati lilha biex tistħarreġ u tiddeċiedi fuq dan il-punt."

24. Il-Qorti, umilment u bid-dovut rispettt lejn il-Qorti tal-Appell li għandha awtorita` bil-wisq ikbar minn din il-Qorti, jekk xejn għaliex il-ġudizzju tagħha huwa wieħed definittiv u finali, ma taqbel xejn mar-raġunament tagħha u filfatti hija iżjed tal-istess ħsieb tal-Ewwel Qorti, ossia` illi r-rikorrent huwa fil-liberta` assoluta li jagħzel hu taħt liema binarji jintavola l-azzjoni tiegħu **izda ma jistax jagħzel triq u imbagħad jittenta, forsi għax hekk ikun jaqbillu, jaqbad triq oħra proprju fin-nota ta` sottomissjonijiet finali.** Ir-raġunijiet għal dan huma diversi, fosthom dik elenkata mill-Ewwel Qorti dwar il-kunċett tal-*equality of arms* izda fuq kollox, iżżid din il-Qorti, huwa importanti l-fatt illi l-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti f`azzjoni għal rexissjoni ta` kuntratt taħt l-Art. 74 u 78A tal-Kap. 378 m`humiex identiċi għal, u f`ċertu sens huma iżjed speċifiċi, mill-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti f`azzjoni għal rexissjoni kuntrattwali taħt l-Art. 1390 tal-Kap. 16 mhux l-inqas minħabba xi obbligi li jrid jirrispetta l-konsumatur sabiex iżomm ħajjin ir-rimedji tiegħu. Hekk per eżempju, kif sew tenniet l-intimata fin-nota ta` sottomissjonijiet finali tagħha, fil-każ li l-konsumatur jkun irid jitermina l-kuntratt taħt il-Kap. 378 huwa jeħtieġu *inter alia* skond l-Art. 78A tal-istess ligi jagħti dikjarazzjoni lill-bejjiegħ li fiha jesprimi d-deċiżjoni tiegħu li jitermina l-kuntratt tal-bejgħ. **La fir-rikors promotur u lanqas preċedentement ma saret xi dikjarazzjoni mir-rikorrent lill-kumpanija**

intimata f'dan is-sens. Filfatt l-egreb li wasal ir-rikorrent kien meta fl-*email* tiegħu lil Alan Calleja mibgħuta fl-10 ta' Lulju 2018 huwa qallu illi: *"We have contacted MCCA and explained the full scenario who advised that we are within our legal right to refuse the replacement and ask for our money back"* u inoltre meta fis-26 ta' Settembru 2018 huwa **ssuġġerielu** żewġ soluzzjonijiet, fosthom dik illi ikun hemm *full reimbursement of the kitchen ... u payment for damages* – li hija effettivament it-triq li ha meta fetaħ il-kawża odjerna. Ċertament però l-Qorti ma tistax tqies tali dikjarazzjonijiet bħala ekwivalenti għal waħda ta' terminazzjoni tal-kuntratt.

25. Kif diġà tenniet il-Qorti, il-mod kif imposta l-azzjoni tiegħu fir-rikors promotur u d-dikjarazzjonijiet tiegħu matul il-kawża (kemm fil-verbal tas-seduta msemmija u kemm fin-nota ta' sottomissjonijiet finali) jagħmluha ċara illi r-rikorrent fetaħ din il-kawża taħt l-Art. 1390 tal-Kap. 16. Dan qed jingħad **nonostante** illi r-rikorrent għal xi raġuni ma talabx espressament ix-xoljiment tal-kuntratt u talab ukoll il-ħlas tad-danni. Din il-Qorti, anzi kwalsiasi Qorti fiż-żminijiet tal-lum, tipprova li tista' sabiex issalva kawża u ma tkunx riġida iżzejjed f'dak li hu ż-żamma fis-seħħ tal-atti ġudizzjarji. Fir-rigward tal-fatt illi r-rikorrent qed jitlob "rifużjoni" tal-prezz ta' oġġett mixtri mingħand terzi, il-Qorti tara li din m'hijiex hlief talba għar-risarciment tad-danni u għalhekk ma tista' bl-ebda mod tikkunsidraha fl-ambitu ta' din l-azzjoni. Fir-rigward tal-fatt illi ma talabx ix-xoljiment tal-kuntratt il-Qorti tħoss illi bit-talba tiegħu għar-rifużjoni tal-prezz sħiħ flimkien mal-premessa li l-kċina ma kienetx tal-kwalita' pattwita, ir-rikorrent qed jimplika b'mod ċar illi huwa jrid li l-kuntratt innifsu jiġi xjolt u li l-partijiet jirrivertu lura għas-sitwazzjoni kif kienu qabel – *status quo ante*.
26. Il-kumpanija intimata tressaq ukoll bħala t-tielet eċċezzjoni tagħha l-kwistjoni taż-żamma tal-oġġett mir-rikorrent. Issostni, anke fin-nota ta' sottomissjonijiet finali tagħha, illi l-fatt illi l-kċina baqgħet fil-pussess tar-rikorrent jwassal għat-telf tar-rimedju kontemplat fl-Art. 1390 tal-Kap. 16 peress illi dan ifisser illi r-rikorrent aċċetta l-konsenja.
27. Fuq dan il-punt ir-rikorrent sostna fis-seduta tad-9 ta' Marzu 2020 ²⁸ illi sal-lum il-ġurnata l-kċina baqgħet mhux konsenjata lilu. Madanakollu bħala stat ta' fatt huwa indiskuss u maqbul bejn il-partijiet illi l-kċina fil-verita' giet effettivament ikkonsenjata lir-rikorrent u mwaħħla sa' mid-29 ta' Novembru 2017. X'kellu f'moħħu r-rikorrent b'tali dikjarazzjoni hu biss jista' jgħid, però l-Qorti tista' tassumi biss illi dak li ried ifisser ir-rikorrent huwa illi l-kċina ma gietx ikkonsenjata lilu

²⁸ fol 13

skond il-kwalita' miftehna bejn il-partijiet u mhux li addirittura ma giet ikkonsenjata lilu xejn.

28. Il-Qorti issa trid tgħaddi biex tikkunsidra jekk bil-fatt biss illi r-rikorrent żamm għandu l-kċina huwiex ta' xkiel għalih sabiex jeżercita d-dritt ta' rexisjoni tal-kuntratt ai termini tal-Art. 1390 tal-Kap. 16. Il-ġurisprudenza f'dan ir-rigward mhux dejjem kienet uniformi għalkemm il-posizzjoni ċċarat ruħha sew fi żminijiet riċenti. Hekk per eżempju teżisti diversi każistika fis-sens illi x-xerrej ma jistax jinvoka favur tiegħu d-dritt ta' rexisjoni taħt din id-disposizzjoni tal-liġi jekk jagħżel li ma jirrifjutax l-oġġett u minflok jagħżel li jżommu minkejja l-oġġezzjonijiet tiegħu²⁹. Iktar riċenti però bdiet tiġi addottata l-posizzjoni illi n-nuqqas ta' depożitu u ż-żamma tal-oġġett ma jwasslux neċessarjament għat-telf tad-dritt għax-xerrej.
29. Fis-sentenza fl-ismijiet **Debono v. Uskin Ltd.** (Qorti tal-Appell Inferjuri, fit-28 ta' Marzu, 2008, Ċit Nru 2/2006/1PS) il-Qorti osservat illi:

“Ma hemmx dubbju illi l-Artikolu 1390 tal-Kodici Civili jqis bhala rilevanti l-kwalita` jew kwalitajiet li huma essenzjali għall-uzu tal-haga jew li jiffurmaw l-oġġett ta` xi impenn kontrattwali specifiku, u li, in mankanza, jintitolaw lix-xerrej li jagixxi għar-risoluzzjoni jew għar-riduzzjoni tal-prezz. Huma dawn anke skont id-dottrina legali r-rimedji generali esperibbli mix-xerrej fil-kaz ta` inadempiment. Ara Bianca “La Vendita e la Permuta”, Unione Tipografica – Editrice Torinese, 1972, pac. 845 et sequitur). Min irid jagixxi b`xi wahda minn dawn mhux bilfors u dejjem irid jgħaddi għar-radd lura jew depożitu tal-oġġett li hu jqis difformi għaliex dawn ma humiex xi ingredjenti sine qua non għall-esperibbilita` jew is-success tal-azzjoni. Il-kazijiet ivarjaw u huma dipendenti fuq ic-cirkostanzi speċjali tal-kaz konkret. Dan hu hekk rikonoxxut anke mill-ġurisprudenza tagħna.”

30. Fis-sentenza fl-ismijiet: **Marina Aquasport Ltd. v. Eastern Star Ltd.** (PA, 31/05/2012, Ċit Nru 1355/2000 JRM) saret din l-osservazzjoni:

“Illi problema li minn dejjem tqanqal f`dawn l-azzjonijiet u l-proponibbilita` tagħhom huwa dak dwar jekk il-ħaġa mixtrija kinitx konsenjata jew le. Jidher li din il-kwestjoni ġiet solvuta fis-sens li l-azzjoni taħt l-artikolu 1390 tista` timexxi u jista` jintalab it-tħassir tal-kuntratt, ukoll jekk tkun saret il-konsenja tal-ħaġa, dment li x-xerrej ma jkunx tilef tali dritt bil-fatt tiegħu stess (per eżempju, jekk ikun bieġħ il-ħaġa jew ikun biddlilha n-natura tagħha) jew sakemm ma jkunx wera li qiegħed japprovaha. Jidher li l-uzu tal-ħaġa u l-ilment mingħajr dewmien tax-xerrej lill-

²⁹ Ara *inter alia* **Calleja v. Calleja et.** (PA, 27/02/1995), **Abela v. Cutajar** (PA, 06/02/1998) u **Schembri v. Abela** (PA, 27/07/2000)

bejjiegħ dwar x'għara waqt tali użu huwa wkoll miżmum bħala element siewi biex jgħin lil wieħed jiddetermina jekk l-azzjoni taħt il-kuntratt hijiex miftuħa lix-xerrej."

31. Inoltre fis-sentenza fl-ismijiet **Medcomms Limited v. Peter Muscat Scerri** (Qorti tal-Appell Superjuri, App Ċiv Nru. 727/2000/1, 31/01/2014) il-Qorti qalet illi:

“z-zamma wahedha min-naha tax-xerrej tal-haga mixtrija m'hijiex ta' xkiel għas-success tal-azzjoni taħt l-Artikolu 1390. Hija z-zamma tal-oggett minghajr reklam ta' nuqqasijiet, jew minghajr impenn serju dirett lejn soluzzjoni li tista' twassal għat-telfien tal-azzjoni kontemplata fl-Artikolu 1390. Irid jirrizulta li x-xerrej “tilef dan id-dritt bil-fatt tiegħu stess”, u dan jiddependi mic-cirkostanzi tal-kaz u mhux biss mill-fatt li x-xerrej zamm għandu l-oggett in vendita.”

32. Hekk ukoll fis-sentenza fl-ismijiet **Anthony Zammit v. Patrick Cauchi** (PA, Rik Nru 150/2017 GM, 20/05/2021) gie osservat illi:

“Ma jistax jingħad li l-konvenut gie li tilef il-beneficċju tad-dritt ta' azzjoni fuq dik il-baži għax hu zamm l-oġġett u ma ddepożitaħx kif imiss taħt l-Awtorita` tal-Qorti. Il-prinċipju mhux assolut u jvarja minn każ għall-ieħor.³⁰ Għal dan l-argument twiegeb tajjeb is-sentenza tal-Onor. Imħallef Maurice Caruana Curran (Vol L.ii.323) b'dawn il-kliem: “Dan l-argument ma jistax ireġi u d-depożitu lanqas ma kien essenzjali, għax il-konvenut mill-ewwel wera lid-ditta attrici bl-ilment tiegħu”.

33. Huwa bil-wisq ovvju mill-provi li gew imressqa f' din il-kawża illi r-rikorrent ma kienx passiv in relazzjoni man-nuqqasijiet riskontrati u qatt ma wera li kien qed japprova l-kċina mixtrija. Filfatt jirrizulta bil-maqlub u ċioe illi għal diversi drabi r-rikorrent ilmenta mad-dirigenti tal-intimata dwar id-diversi difetti li kien qed isib. Ma jirrizultax għaldaqstant li hu tilef id-dritt tal-azzjoni kif qed tippretendi l-intimata.
34. Jonqos issa tiġi kkunsidrata l-aħħar eċċezzjoni tal-intimata u ċioe illi l-allegat difetti m'humiex essenzjali jew sostanzjali, huma faċilment rimedjabbli u minħabba f'hekk ir-rikorrent m'għandux dritt jitlob r-rifużjoni tal-prezz iżda jekk xejn jista' biss jitlob li d-difetti jiġu riparati.
35. Fis-sentenza fl-ismijiet **Denis Farrugia et. v. Joseph Dimech pro. et.noë.** (Qorti tal-Appell, App Ċiv Nru. 111/2002/1 PS, 25/02/2004) ingħad illi:

³⁰ **Jason Pace v. Carmelo Borg** (Qorti tal-Appell, 09.01.2008)

“... m'ghandux ikun dubitat illi in linea generali ta' dritt xerrej ghandu jistenna b'affidament illi l-prodott mixtri jew maghzul minnu jikkorrispondi f'kull rispett ghal dawk il-karatteristici idonei li jikkontribwixxu biex hekk jikkwalifikawh. Konsegwentement, anke jekk ma jissemmewx esplicitament fil-kuntratt ta' ftehim, hi kanoni legali ta' l-ermenewtika kontrattwali li tikkonsidra dawn l-istess karatteristici bhala kwalita` essenzjali tal-prodott.

Jekk, imbaghad, din il-kwalita` essenzjali tkun giet lilu mweghda fil-mument tal-kontrattazzjoni hu mistenni li din l-istess kwalita` tkun tirrizulta b'mod effettiv fil-mument tal-kunsinna. F'kaz li l-prodott ikun jiddifetta ghal dik li hi kwalita` l-ligi tittutela l-interessi tax-xerrej billi takkordalu l-azzjoni dixxiplinata fl-artikolu 1390 tal-Kodici Civili.

Din hi l-azzjoni ghar-risoluzzjoni tal-bejgh minhabba inadempjenza bazata fuq il-principju generali “inademplenti non est adimplendum” u fuq il-patt kommissorju tacitu tipiku ghall-kuntratti bilaterali kollha (Art 1068 Kodici Civili).”

36. Fis-sentenza digà citata fl-ismijiet **Medcomms Limited v. Peter Muscat Scerri** (Qorti tal-Appell Superjuri, App Ċiv Nru. 727/2000/1, 31/01/2014) il-Qorti ikkwotat il-Qorti ta' Kassazzjoni Taljana li qalet kif ġej:

“Si e` precisato in giurisprudenza che qualita` essenziali devono considerarsi quelli indispensabili per l'uso cui la cosa di un determinato tipo e` normalmente destinata (C 83/4175); della loro esistenza il venditore risponde anche se non siano state specificament dedotte in contratto. Qualita` promesse sono invece quelle atipiche, se inerenti ad un uso diverso da quello normalmente proprio della cosa venduta, oppure particolari, se inerenti ad un uso della cosa conforme alla sua destinazione, ma da farsi a determinate condizioni; della loro esistenza risponde solo ove siano state dedotte (anche implicitamente) in contratto” (C 93/6240, C 78/5257).”

37. Intqal ukoll minn ġuristi Taljani illi:

“non ogni difetto di qualita` della cosa venduta giustifica la risoluzione del contratto, la quale dev'essere, invece, esclusa nei casi di inadempienza di scarsa importanza di difetto di qualita` tollerabile”³¹

38. Mill-provi miġbura jirrizulta li l-Qorti li l-lamenteli kollha tar-rikorrent huma tali li iktar minn xejn jew jikkoncernaw l-estetika tal-kċina jew inkella huma tali li jistgħu faċilment jiġu rimedjati b'*resetting*. Mhumiex difetti li jolqtu xi kwalita' essenzjali

³¹ G Pescatore & C Ruperto Codice Civile Annotato (7a Ediz) pag. 1553

jew pattwita'. Minn kliemu stess³² jirriżulta illi fil-ġurnata tal-ftuħ tal-kawża l-problemi li kien fadal kienu essenzjalment:

- Illi l-bibien tal-fridge u l-freezer ma kienux qed jaqblu mal-bqija tal-kċina,
- Illi l-bieba tal-freezer kienet installata b'mod żbaljat b'dan illi kien hemm ħsara fir-*rubber seal* u għalhekk għandha tiġi ssettjata kif suppost
- Illi l-*pantry back wall* kien qed jinqala
- Illi kien hemm *clip covers* li ma kienux qed jaqblu ma' xulxin

Min-naħa tal-intimata għalkemm ma semmiet xejn dwar il-*clip covers*, sostniet illi l-kuntrast fil-*finishes* kien proċess naturali dovut għall-fatt illi l-bqija tal-kċina kienet ilha li giet manifatturata (u filfatt ma kienetx giet installata mill-ewwel kaġun tad-diversi drabi li r-rikorrent ippospona l-installazzjoni) u li l-*pantry back wall* kien qed jinqala peress illi kien hemm diversi drabi li dan ġie maqluġh fil-post u fi kwalunkwe każ dan kien kwistjoni ta' setting, l-istess bħall-bieba tal-friża. Aċċettat però illi kien hemm għafsa f'bieba kaġun ta' żball tal-ħaddiema tagħha peress illi dawn kienu għafsu żzejjed fuqha meta kienu qed iwaħħlu l-pum.

39. L-aħħar proposta tal-intimata kienet dik illi nonostante skond d-dirigenti tagħha n-nuqqasijiet kienu minuri u li ma kellha l-ebda obbligu li tagħmel hekk, hija kienet lesta għall-enneżima darba illi *inter alia* tbiddel il-faċċati kollha fejn hemm in-*noce canaletto finish* u terġa ġġib u twaħħal mill-ġdid tlett *units* oħra. Ir-rikorrent irrifjuta. Kollox ma' kollox il-Qorti għalkemm tifhem il-frustrazzjoni tremenda tar-rikorrent li ġustament kien qed jistenna li jingħata kċina ħielsa minn kwalsiasi problemi, ma tħossx però illi d-difetti huma essenzjali jew inkella huma tali illi jolqtu sostanzjalment l-użu intiż tagħha b'mod illi l-kuntratt ta' bejgħ għandu jiġi rexiss.
40. Il-Qorti hija tal-fehma illi r-rimedju li kellu jeżerċita r-rikorrent kien dak li ai termini tal-Art. 1390 tal-Kap. 16, iżomm il-kċina u jitlob lill-Qorti r-rifużjoni ta' parti mill-prezz hekk kif stabbilit minn periti maħtura għal dan il-għan. Altrimenti li jitlob tnaqqis proporzjonat fil-prezz skond l-Art. 74 u 76(1) tal-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur. Minflok, ir-rikorrent għażel illi imur *all out* u jitlob ir-rifużjoni tal-prezz sħiħ (apparti d-danni) meta ma jidhirx illi d-difetti *per se* huma tali li jaffettwaw sostanzjalment xi kwalità essenzjali tal-oġġett mixtri.
41. Fiċ-ċirkustanzi u għar-raġunijiet imfissra l-Qorti ma tistax tilqa' t-talbiet tar-rikorrenti u ser tilqa' minflok ir-raba' u l-aħħar eċċezzjoni tal-intimata.

³² Ara *email* fol 48

Deċiżjoni

42. Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qegħda tiddisponi minn din il-kawża billi tilqa' r-raba' eċċezzjoni tal-kumpanija intimata u tiċċad it-talbiet tar-rikorrenti bl-ispejjeż kontrih.

V.G. Axiak
Maġistrat

Y.M. Pace
Dep. Registratur